

Znak sprawy DPRA.0220.2.2021

**Szanowny Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu**

Szanowny Panie Senatorze,

Po zapoznaniu się z projektem ustawy o zmianie ustawy o kinematografii (druk senacki nr 355) Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny wyraża następujące stanowisko:

Zważywszy na cel projektowanej ustawy, którym jest zwiększenie dostępności filmów rozpowszechnianych w kinach dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku, umożliwiającej osobom z tego typu niepełnosprawnościami uczestniczenie w życiu kulturalnym, uznać należy inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie za słuszną i oczekiwaną. W naszej opinii jednak, proponowane zmiany w praktyce mogą okazać się niemożliwe do zrealizowania, zarówno z przyczyn prawnych, technicznych, jak i finansowych, w istocie nie powodując realnego zwiększenia dostępności filmów rozpowszechnianych w kinach dla osób niepełnosprawnych.

Niejasna jest intencja powierzenia Polskiemu Instytutowi Sztuki Filmowej roli „pośrednika” w przekazywaniu organizacjom pozarządowym materiałów niezbędnych do wytworzenia audiodeskrypcji do filmu, co dodatkowo – w razie niezastosowania odpowiednich zabezpieczeń – może wiązać się z ryzykiem tzw. „wycieku” i bezprawnego obiegu takiego filmu w internecie, jeszcze przed planowaną premierą, niezgodnie z ustalonym tokiem dystrybucji i w konsekwencji rodzić szereg komplikacji natury prawnej związanych z odpowiedzialnością z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej. Ponadto, z technicznego punktu widzenia, tylko zgrany materiał wyjściowy jest odpowiedni do przygotowania audiodeskrypcji, który - jak pokazuje praktyka – jest dostępny 1-2 dni przed premierą.

W związku z powyższym, może godnym rozważenia byłoby, aby zadania związane z wytworzeniem audiodeskrypcji i innych udogodnień dla osób niepełnosprawnych (transkrypcje, tłumaczenia migowe) bezpośrednio spoczywały na producentach i dystrybutorach filmu, co wiązałoby się z przyjęciem odpowiedniego systemu zachęt w celu jak najszerszego zainteresowania wprowadzaniem takich udogodnień oraz usprawnienia procesu wdrażania istniejących rozwiązań intelektualnych i technologicznych, by realnie zwiększyć dostępność rozpowszechnianych filmów dla osób niepełnosprawnych, nie tylko z dysfunkcją narządu wzroku, ale i słuchu. Projektowane zmiany nie zawierają natomiast rozwiązań dotyczących sposobów ich finansowania.

Z perspektywy Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego będącej, w myśl art. 30

ustawy o kinematografii, państwową instytucją kultury wyspecjalizowaną w zakresie ochrony narodowego dziedzictwa kulturalnego, której producent filmu jest obowiązany nieodpłatnie przekazać egzemplarz nieeksploatowanej kopii każdego wyprodukowanego filmu oraz materiały dokumentacyjne związane z produkcją filmu, w szczególności scenariusz, listę montażową i dialogową, fotosy, plakaty, listę napisów i materiały reklamowe – w terminie 30 dni po zakończeniu produkcji, nie później jednak niż w dniu rozpoczęcia dystrybucji filmu, istotnym jest aby obowiązek ten dotyczył także przekazania nośnika z audiodeskrypcją, a także transkrypcją lub tłumaczeniem migowym.

Stąd, mając na względzie cel projektowanej zmiany postulujemy w ww. art. 30 ustawy o kinematografii, dodanie po słowach (...) *jeden egzemplarz nieeksploatowanej kopii każdego wyprodukowanego filmu* „wraz z audiodeskrypcją, napisami dla niesłyszących lub tłumaczem PJM”.

Materia objęta projektowaną zmianą ustawy ze względu na swoją złożoność, na co wskazujemy wyżej, powinna zostać rozwinięta w akcie wykonawczym, który w oparciu o delegację ustawową regulowałby istotne dla stosowania prawa kwestie szczegółowe takie jak np. określenie standardów jakim powinno odpowiadać tworzenie audiodeskrypcji, napisów dla niesłyszących, tłumaczeń na język migowy, co byłoby istotne dla realizacji zwiększenia dostępności treści filmu dla użytkowników z niepełnosprawnościami sensorycznymi.

Z wyznaczonego stanowiska,

P.o. DYREKTORA
FUNDACJI NARODOWY
Instytutu Audiowizualnego